

Sted, Oslo.

Dato, 7.9.1990.

Sperret til:
7.9.90 Kl 1900

Statsminister Jan P. Syse

Møte med kirkeledere, 7.9.1990.

Jeg er glad for å møte den norske kirkes ledelse. De egentlige lederne. Vel har vi en statskirke i Norge. Og en aktiv kirke kommer ikke helt utenom hva Regjeringen mener. Men også statskirken er først og fremst kirke. Og bare i annen rekke stat.

Vi bør huske på det. For i politisk dagligtale glemmer vi det. Istedet stanser vi ofte opp ved de kvaliteter som er minst særpregede for Kirken. Vi fremhever Kirkens sosiale innsats. Dens historiske og kulturelle betydning. Dens rolle som moralsk veiviser. Og Kirken som samlingsplass. Og det er sant alt sammen.

Men altfor ofte går vi omhyggelig utenom hva Kirken egentlig er. Noe som ligger over og innenfor alt dette andre.

Først og fremst er jo Kirken Guds hus. Et gudshus. Stedet hvor mennesket møter sin skaper og sin frelser.

Jeg leste et intervju for et par dager siden med en tidligere narkoman, som var blitt reddet ut av narkotikahelvedet ved Kirkens hjelp. Han hadde mye vakkert å si om den sosiale hjelpen som Kirken hadde gitt ham. Men det avgjørende, det som virkelig hadde brakt ham inn på en ny bane og holdt ham der, det var møtet med Gud. Møtet med det absolutte, med noe som

er i denne verden, men ikke av denne verden. Større enn denne verden.

Det er der Kirkens bestemmelse og dens autoritet ligger. Derfor skal vi være forsiktige med å alminneliggjøre og sekularisere den. Det gjelder både for oss som hører til de menige blant menighetsmedlemmene, og dere som står i Kirkens tjeneste til daglig. Vel er Kirken en jordisk institusjon med eiendommer og ansatte og budsjetter og karrieremønstre. Og vel lever den i forhold til andre institusjoner og må få dette forholdet regulert. Derfor holder vi bl.a. slike møter som dette. Men Kirken som åndskraft kan ikke staten gjøre noe med. Den kraften kommer innenfra, og bare derfra. Kraften i troen er det som bestemmer om Kirken skal være en levende fakkel eller et dødt monument, en autoritet eller en unnskyldning i dagens samfunn.

Vi er mange i dag som føler at Kirkens autoritative stemme aldri har vært mer nødvendig. Ikke bare i de store spørsmål, som krig og fred. Men enda mer i de små forhold: Selve veven i samfunnet holder på å gå i oppløsning; den veven som skal binde mennesker sammen i kjærlighet og trofasthet, og som skal gi mening til det enkelte menneskes liv. Denne renningen holder på å ryke. Eller den har allerede røket, for farlig mange.

Hvis vi skal fungere som mennesker, må vi stå i en sammenheng, stå under loven - under rettferdighetens og barmhjertighetens lov. Da må Kirken fortelle oss at vi gjør det. Og hvordan vi gjør det.

Edmund Burke sa allerede for to hundre år siden, da han advarte mot den samfunnsoppløsning som fulgte med den franske revolusjon:

" - Intet menneske er i stand til å leve bare på sitt eget forråd av fornuft." Individet må stå i en

sammenheng som går utover det selv. Denne sammenheng må Kirken påvise.

Nå stilles det en lang rekke krav til Kirken, og noen av dem er innbyrdes motstridende. - Gå mer ut i hverdagen, sier enkelte. - Engasjær dere i vanlige menneskers problemer. Andre krever at Kirken utelukkende skal tale om forholdet mellom Gud og mennesket - om livet, døden og frelsen. Begge veier har sine fristelser og farer. Den første gir kontakt, men også en viss utvendighet. Den annen leder til fordypelse, men også til isolasjon.

Jeg tror svaret må være at Kirken ikke kan isolere seg, men den kan heller ikke gjøre seg altfor alminnelig. Med det mener jeg at Kirken er en autoritet på mennesket - på hele mennesket. Men den er ikke noen autoritet på rentepolitikk eller boligpolitikk eller luftforurensning. Den skal ikke være det heller. Kirken kan si noe om hvordan vi må forholde oss til slike problemer. Men den kan ikke alltid si noe særlig om hvordan vi skal løse dem.

Hva Kirken trengs mest for i dag (om vi betrakter dens rent samfunnsmessige rolle) er å hjelpe det enkelte menneske til rette. Hjelp det til å leve. Jeg tror det er Kirkens mest nødvendige oppgave, og jeg tror ikke vi kan klare oss uten at Kirken tar opp denne oppgaven.

Der ligger kanskje det nye i dagens situasjon. For ti eller tyve eller femti år siden var Kirken ennå utfordret av ideologier som trodde at de kunne sette seg selv inn i stedet for gudstroen. De skulle skape en friere og sterkere menneskeslekt uten kristendommen. I dag er det mange som har kommet bort fra Kirken. Men det er få som nå vil si at de er kommet til større klarhet av den grunn, eller at det har gjort livet lettere å snu ryggen til Kirken.

Tvertom, de føler større usikkerhet på egne vegne, og ser mer oppløsning rundt seg. De føler at Kirken trengs.

Så jeg er glad for dette møtet. Vi trenger vår kirke.